

dyrkning." Nu kommer der et Appendix, men dette kan ikke have nogen væsentlig Indflydelse; der staaer: „I Vedtægten optages ligesledes de fornødne Bestemmelser om den foreløbige Behandling af de Arealer, der ikke strax kunne anvendes paa en af de nævnte tvende Maader". Det er altsaa et tredje Slags Anvendelse, der omfatter de Zorder, som ikke kunne anvendes til Bortarvesæstning og heller ikke kunne anvendes til Skovdyrkning, thi kunne de anvendes til Skov, skulde de anvendes dertil. (Hjorth: Nei!) Ja, det staaer i Loven, og naar det ærede Medlem fra Bornholm mener, at det ikke kan være Meningen, at det skal forstaaes saaledes, saa er hverken han eller jeg styld i, at det staaer saaledes. Loven antyder kun, at der kan være nogle Arealer, om hverken skulle henlægges til dette Enten eller til dette Eller. Men nu kommer, hvad den ærede Minister holdt sig til, og, som han meente, var det tredje „Eller"; men det er overordentlig snevert. Der staaer nemlig: „Hvor der til findes Anledning, kan det endelig i Vedtægten fastsættes", — dette spører man til, efterat alt det Andet er fastsat — „at enkelte Dele" — men dette „enkelte Dele" kan dog ikke være dette tredje Enten-Eller; det maa være Dele, som ere smaa og ubetydelige i Forhold til det Hele; det er endogsaa kun til et bestemt specielt Brug, de skulle anvendes, idet der staaer: „at enkelte Dele af Udmarksjorderne skulle forbeholdes til fælles Steenbrydning", — det kan ikke være 100 Tdr. Land, som skulle forbeholdes til fælles Steenbrydning — „Leer- og Sandgravning for Sognet". Der staaer altsaa „Sognet", men denne Anvendelse af enkelte Stykker kan Sognet gjøre, selv om det ikke stod her; Beboerne kunne tage forlods ud af Udmarkerne, hvad de behøve til Steenbrydning, Sandgravning og Leergravning. Dette er noget Almindeligt, som det tillades hvert Sogn at gjøre. Om Expropriation kan der ikke være Tale, efter som Udmarksjorderne ved § 1 ere betegne som fælles Zorder og som Sognet tilhørende; men den særegne Regel er, at Zorderne enten skulle bortarvesæstes eller skovplantes. Den ærede Indenrigsminister vilde ikke gaae ind paa Skovberegningen; men jeg er overbevist om, at, hvis han havde gjort det,

saa vilde han have sagt til mig: Skulle vi først til at beregne, hvad det koster at anlægge saadanne Skove, da vil det vise sig, at det koster meget Mere, end Du har angivet. Dette veed jeg meget godt; men jeg sagde fra Begyndelsen af, at jeg vilde blive ved det Mindste, der kunde tænkes. Altsaa, mine Herrer! ved at paalægge denne Skovplantning som Pligt, paalægges der Bornholms Sogne en Pligt, som ikke bør paalægges dem; thi der er ingen Nødvendighed derfor, Loven gaaer lige godt sit endelige Maal imøde. Skulde noget af Sognene have Ryst til at gaae ind paa denne Skovplantning og kunne faae Ret til at gjøre de fornødne Udgifter dertil, saa er der ikke Noget iveien derfor; men derom er jeg overbevist, at, dersom det kom til at ligge for her, at noget Sogn udenfor Bornholm begjærede at gjøre et Udlæg af 1,600 Rb. for at beplante 100 Tdr. Udmarksjord med Skov, saa vilde vi fravaade at gaae ind paa en saadan Begjæring; thi det vilde være at bebyrde Sognene paa en upassende Maade. Jeg tilraader dem derfor, mine Herrer, i Bornholmernes Interesses navn, at sætte dette Skovbeplantnings-hensyn til Side og lade det være en Frivillighedens Sag for Bornholmerne som for alle andre Mænester, og, altsaa stemme denne Skovplantningsbestemmelse ud af Loven. Loven beholder jo alligevel alle sine væsentlige Dispositioner, og Skovene ville ligesuldt kunne blive plantede paa Bornholm, men før de Penge, som Bornholmerne frivilligt ville give dertil. Den hele Skovplantningstank, kan kun være kommen ind i Forbindelse med den Formodning — thi det er kun en Formodning — at man kunde sige, at Sogneforstanderskaberne havde den udelukkende Raadighed over Zorderne, og at de altsaa kunne udbytte dem til Fordeel for Skovplantning; men denne Formodning er jo nu hævet, deels ved § 1, som er antagen, men hovedsagelig ved § 2, som efter den høitærede Ministers egen Erklæring, hvortil det ærede Medlem fra Bornholm (Hjorth) har sluttet sig, ikke gjør Andet end at oprettholde en Uddeling, som allerede en Mængde Mænd paa Bornholm have foretaget, troende sig berettigede dertil, og der staaer kun tilbage at ordne visse Krav, som gjøres af dem, der